

RAADSVORSTEL

Datum: 17 november 2015
Nummer:
Onderwerp: aanvraag vangnetuitkering

Voorgesteld raadsbesluit:

In te stemmen met de gegeven analyse en voorgestelde maatregelen en daarover uw zienswijze te geven. Akkoord te geven op het onttrekken van het benodigde budget uit de reserve crisismaatregelen

Samenvatting van het voorstel

De gemeente Dinkelland zal op basis van voorlopige cijfers, een beroep kunnen doen op de vangnetuitkering 2015. Om op deze uitkering een beroep te kunnen doen moet voor 1 januari 2016 de gemeenteraad geïnformeerd zijn over de analyse, de mogelijke oorzaak, de omvang van het tekort op het BUIG budget en de maatregelen die getroffen zijn om het tekort te reduceren. De raad moet hier haar zienswijze op kunnen geven.

Aanleiding voor dit voorstel

Inleiding

Met de invoering van de Participatiewet is de IAU (Incidentele aanvullende uitkering) afgeschaft. Daarvoor in de plaats is de vangnetuitkering gekomen. Indien een gemeente een tekort op het budget heeft vanwaar uit de uitkeringen worden bekostigd (BUIG), van 5% of meer, kan zij een beroep doen bij het ministerie van SZW op deze vangnetuitkering. Indien we de huidige ontwikkelingen van het bijstandsbestand in Dinkelland extrapoleren zal Dinkelland voor 2015 een aanvraag voor deze vangnetregeling kunnen indienen.

In de toelichting bij het vangnet (Stb. 2014, 537) staat vermeld dat het voor het in behandeling nemen van een verzoek met betrekking tot 2015 voldoende is dat de gemeente aantoont dat in 2015 een proces is ingezet gericht op tekortreductie. Het hart van deze voorwaarde is grofweg dat het college in 2015 een globale analyse opstelt van de mogelijke oorzaak en omvang van het tekort en dat het college de raad informeert over deze analyse en de maatregelen die zijn genomen of zullen worden genomen om tot tekortreductie te komen.

Bij een verzoek om vangnetuitkering moet ook een document worden gevoegd waaruit de opvattingen van de gemeenteraad hieromtrent blijken. Het document dat hierop betrekking heeft is vormvrij, zodat de gemeente voor een vorm kan kiezen die naar eigen inzicht het meest geschikt is. Het moet heel nadrukkelijk wel gaan om de opvatting van de gemeenteraad, en niet om die van een raadscommissie (die doorgaans geen verdergaande bevoegdheden heeft dan het verzamelen van informatie, het voeren van overleg met het college en het uitbrengen van advies aan de raad). Op deze wijze is voorzien in de horizontale verantwoording binnen de gemeente. De wetgever heeft dit belangrijk geoordeeld.

In dit advies wordt dus een globale analyse weergegeven van de oorzaak en omvang van het tekort. Vervolgens worden maatregelen weergegeven die reeds zijn ingevoerd (reguliere dienstverlening) en maatregelen die nieuw worden opgezet en waar evt. budget voor gevraagd wordt aan de raad uit de daartoe bedoelde reserve. Deze nieuwe maatregelen worden in bijlagen waar nodig nader toegelicht.

Extern overleg

- Er heeft extern overleg plaatsgevonden met de uitvoeringsorganisatie zijnde de gemeente Almelo omtrent de analyse en mogelijke maatregelen, alsmede de organisatie van de uitvoering daarvan.
- Landschap Overijssel, AOC en de stichting lezen en schrijven. Met deze organisaties is overlegd in het kader van de projecten die nieuw zijn opgezet en waar zij een eventuele rol in hebben.

Argumentatie

Oorzaak/historie:

We geven een korte historische terugblik op de situatie van de afdeling sociale zaken van Dinkelland. De economische crisis is de belangrijkste oorzaak geweest van het sterk groeiende bestand en de

capaciteit van de betreffende afdeling was hier zowel in kwantitatieve als in kwalitatieve zin onvoldoende op berekend. Met de overgang naar de Noaberkracht organisatie is een extern bureau (Kooijenga) ingehuurd om achterstanden weg te werken en een advies te geven over de organisatie van de sociale zaken taken. De accountmanagersfunctie, WWB'ers plaatsen op de arbeidsmarkt, was ondertussen neergelegd bij DinkellandWerkt!. Het advies van Kooijenga, uitbesteden aan een grotere gemeente met een werkpleinlocatie, is opgevolgd. Met ingang van 1 januari 2015 is de uitvoering van de participatiewet en aanverwante regelingen neergelegd bij de gemeente Almelo. De accountmanagersfunctie bleef bij DinkellandWerkt!. De gemeente Almelo is gestart met een bestandsanalyse omdat deze niet voorhanden was vanuit de oplevering van bureau Kooijenga. Uit deze bestandsanalyse hebben we een goed beeld gekregen van de opbouw van het bestand en de problemen daar in. Omdat de uitplaatsingen van jobready-klienten door DinkellandWerkt! achter blijft bij de planning wordt de organisatie van de werkgeversbenadering opnieuw bekeken. Daar wordt zoals u weet momenteel hard aan gewerkt.

In juli hebben we bij Almelo de voorlopige cijfers opgevraagd om evt. bij te kunnen sturen en te bezien of er een beroep moest worden gedaan op de vangnetuitkering. De gemeente Almelo heeft ons toen geadviseerd om op basis van de voorlopige cijfers de vangnetuitkering aan te vragen. Vervolgens hebben we met de klantmanagers de analyse van het bestand doorgenomen een plan van aanpak doorgesproken hoe de uitstroom te bevorderen en daarmee het tekort op het BUIG budget weg te werken. Het resultaat daarvan vindt u hier.

Analyse

Met de overgang van de uitvoering van de WWB naar Almelo is er een bestandsanalyse uitgevoerd door Almelo. Daarin hebben zij een beeld gekregen van de kwantiteit en kwaliteit van onze bijstandspopulatie. Er zijn daarin een aantal zaken opgevallen:

- Percentueel veel zorgklienten in de populatie. Dit zijn klienten met een stapeling aan problemen. U kunt daarbij denken aan schulden, verslaving, ontwrichte gezinssituaties, geweld, etc.
- Grote groep nieuwkomers (statushouders) met zeer gedifferentieerde opleidingsniveaus en een plicht tot inburgeren (dit is een traject van gemiddeld 3 jaar).
- Achterstand in preventie en fraudebestrijding. Door de beperkte capaciteit die Dinkelland eerder op sociale zaken had was er geen ruimte voor preventie en fraudebestrijding, met uitzondering van de inzet van de SRT. Door de kleinschaligheid van de gemeente was dit specialisme niet aanwezig. Dit proces is in 2015 opgepakt door de huidige uitvoeringsorganisatie.
- Grote groep ouderen. Deze groep (40% van het bestand) is moeilijker te bemiddelen naar regulier werk.

WWB:

16-22 jaar 8 uitkeringen
23-26 jaar 17 uitkeringen
27-44 jaar 68 uitkeringen
45-57 jaar 57 uitkeringen
58 en ouder 18 uitkeringen

IOAW:

18-49 jaar 0 uitkeringen
50-57 jaar 10 uitkeringen
58 en ouder 25 uitkeringen

Plan van aanpak

Screening klantpotentieel (reguliere dienstverlening)

Met de inwerkingtreding van de Participatiewet en de veranderingen die het met zich mee zou brengen, is er met ingang van 1 januari 2015 een plan van aanpak opgesteld en een begin gemaakt, om de klienten vanuit het zittend bestand gemeente Dinkelland opnieuw in kaart te brengen. Daarbij is de gedachte 'ken je klient' het uitgangspunt. Dit om voor iedere klient tot een passend traject te komen, dat aansluit bij het maximaal haalbare op basis van de afstand tot de arbeidsmarkt: uitstroom naar (gedeeltelijk) betaalde arbeid en bijstandsonafhankelijkheid.

Aanvraag proces. Validatie & Verificatie en Preventie (reguliere dienstverlening)

In het aanvraagproces voor een uitkering hebben de teams Validatie & Verificatie (V&V) en Preventie een rol. De medewerkers van V&V verrijken de gegevens die door de klient zijn aangeleverd. Op basis van signalen en de risicoprofielen worden aanvullende gegevens toegevoegd aan de gegevens van

de klant. Dit zijn administratieve onderzoeken, waarbij ook internet en social media worden geraadpleegd. Bij risicoprofielen volgt altijd een onderzoek van het team Preventie. Zij onderzoeken of er recht op bijstand bestaat door middel van het voeren van huisbezoeken, controle van bankgegevens, huurcontracten etc. De werkzaamheden van V&V en Preventie maken deel uit van de poortwachtersfunctie. In veel gevallen leiden deze onderzoeken tot beëindiging en/of afwijzing van uitkeringen en het terugvorderen van ten onrechte verstrekte uitkeringen. In voorkomende gevallen worden ook maatregelen dan wel boetes opgelegd.

Sociale recherche Twente (reguliere dienstverlening)

Naast de gegevens verrijking door V&V en het doorzetten daarvan naar Preventie worden er ook onderzoeken verricht naar personen die al een uitkering ontvangen. Deze onderzoeken worden belegd bij de Sociale Recherche Twente. Door de SRT worden onderzoeken ingesteld naar de rechtmatigheid van de uitkering. Soorten van fraudes zijn daarbij o.a., samenwonen, zwart werken, verzwegen vermogen en onjuiste adressen. Bij de waarheidsvinding wordt gebruik gemaakt van o.a. waarnemingen ter plaatse, financieel rechercheren, huisbezoeken, buurt onderzoeken, horen van verdachten en getuigen en in samenwerking met justitie het doen van aanhoudingen en doorzoeken. De meest voorkomende resultaten uit de onderzoeken van de SRT zijn: beëindiging uitkering, terugvordering ten onrechte verstrekte uitkeringen, boetes/maatregelen en opmaken van processen verbaal ten behoeve van justitie.

Project Anderstaligen (inzet boven op reguliere dienstverlening)

Vanuit de screening is geconstateerd, dat er potentieel zit in een groep anderstaligen (huidige en voormalige inburgeraars) uit de bijstandpopulatie van de gemeente Dinkelland om zich door te ontwikkelen op de Participatieladder richting betaald werk.

De kansen liggen met name in de aansluiting van hun scholings-/ werkverleden uit het land van herkomst op de huidige (regionale) Nederlandse arbeidsmarkt.

Zaken die aan bod zullen komen: leer-werk aanbod (scholingsadvies), taal op de werkvloer, ervaringsgerichte werkervaringsplekken en gespecialiseerde hulpverlening (m.n. traumaverwerking) waarbij gesprekken gevoerd worden in de moedertaal.

Zie projectvoorstel (bijlage 1)

Sollicitatietraining (reguliere dienstverlening)

Voor klanten die al vóór 1 januari 2015 een uitkering van de gemeente Dinkelland ontvingen, zal er een 'sollicitatie'-training plaatsvinden. Dit gebeurt uiterlijk op of op het moment dat ze bemiddelbaar zijn voor de arbeidsmarkt (huidige bemiddelingslijst Dinkelland Werkt en Werkgevers Service Punt (WGSP), dan wel in de (eindfase) van hun re-integratie traject zitten.

Klanten die vanaf 1 januari 2015 een uitkering hebben aangevraagd, hebben al automatisch bij hun aanvraag deze training gehad.

Onderdelen van de training (ook los te volgen) zijn o.a. : werken met de werkm@p (UWV), vacatures zoeken, solliciteren (ook via sociale media), empowerment-motivatie en gespreksvoering.

Intensivering bewaking sollicitatieverplichting (reguliere dienstverlening)

Op het moment dat van een klant redelijkerwijs verwacht kan worden zelfstandig (effectief) te kunnen solliciteren zal er intensief op deze verplichting gemonitord gaan worden. Om hier strak op te kunnen zitten en resultaat in te kunnen behalen, zal er gekeken worden naar personele inzet om de verantwoordelijke (Job-) Coach hierin te ondersteunen.

Samenwerkingsverbanden (reguliere dienstverlening)

Lokale ondernemers en organisaties actief betrekken bij de doorontwikkeling en plaatsing van klanten in ontwikkeltrajecten: het bieden van additionele werkzaamheden en begeleiding.

Jongerenpunt (reguliere dienstverlening)

Inzet en stimulering op het volgen van vervolgonderwijs van jongeren tot de leeftijd van 27 jaar, indien zij nog geen startkwalificatie hebben. Hiervoor wordt er gewerkt middels het principe van zelfsturing, zelfredzaamheid en intensieve monitoring van de verplichtingen van de jongere.

Werkgeversbenadering (reguliere dienstverlening)

Vanuit de gemeente Dinkelland worden er stappen ondernomen om naast de benadering op lokaal niveau door DinkellandWerkt!, aansluiting te realiseren in het regionale Werkgevers Service Punt (WGSP). Hierbij zijn 14 Twentse gemeenten aangesloten. Hierdoor wordt het gebied van werkgeverscontacten en werkgelegenheid vergroot. Dit zal bijdragen aan een toename van uitkeringen die beëindigd worden, als gevolg van betaald werk.

Hierdoor zal er dan ook automatisch gewerkt kunnen worden met stimulerende maatregelen vanuit de regionale samenwerking: "de instrumentenkoffer". Dit zijn de maatregelen die beschikbaar zijn voor werkgevers wanneer zij iemand in dienst nemen uit de doelgroep. Dit is regionaal afgestemd zodat er geen onderlinge concurrentie is tussen gemeenten.

Laaggeletterdheid (niet regulier, wordt nieuw opgezet)

In samenwerking met de Stichting lezen en schrijven zal er gestart gaan worden om klanten die laaggeletterd zijn, in beeld te krijgen en een passende 'scholing' aanbieden. Het doel is om de zelfredzaamheid te bevorderen, het sociale isolement op te heffen (ontwikkeling op de participatieladder). Hierdoor kunnen kosten bespaard gaan worden, aangezien er minder beroep op voorzieningen gedaan zullen worden. Maar tevens de leerbaarheid en het zelfvertrouwen van klanten te vergroten, wat vervolgens de aansluiting op de arbeidsmarkt zal vergroten (betaald werk).

Project Baanbrekend Landschap Overijssel (inzet boven op reguliere dienstverlening)

Om klanten zonder startkwalificatie een kans op de arbeidsmarkt te geven is het project Baanbrekend landschap ontworpen in samenwerking met Landschap Overijssel en het AOC. Werken in het groen heeft veel uitstroommogelijkheden vanwege de grote vergrijzing in deze sector. Ook is dit werk geschikt voor mensen die graag de handen uit de mouwen steken en moeite hebben met leren. Dit traject geeft inzicht in de werknemersvaardigheden van klanten en bekijkt of deze mensen geschikt zijn om te gaan werken in het groen. Als dat het geval is stromen zij in op een BBL opleiding waarbij ze één dag per week leren en vier dagen werken. Vanuit de uitgevoerde pilot is gebleken dat het uitstroompercentage vanuit dit traject hoog is. Financiering van dit project wordt gedaan vanuit provincie en groen/blauwe diensten, alsmede het reguliere participatiebudget.

Ouderen project

Uit de analyse van het bestand van Dinkelland is duidelijk geworden dat het bestand in Dinkelland voor een groot gedeelte uit ouderen bestaat. Van de 168 uitkeringen zijn er 40% boven de 45 jaar. In de IOAW zijn alle uitkeringen boven de 50 jaar. Vanuit het 45+ project in Tubbergen is gebleken dat gerichte aandacht voor deze groep tot een duidelijke uitstroom uit deze groep leidt. Dit vergt echter extra inzet vanuit de jobcoaches en extra middelen voor in te zetten trajecten/middelen en opleidingen. Indien deze extra inzet en begeleiding niet wordt gedaan, leert de ervaring dat deze groep dan redelijk snel tot het granieten bestand gaat behoren of reeds behoort. (zie bijlage)

Bijzondere aandachtspunten

Financieel

Sinds 30 oktober is er duidelijkheid over de definitieve budgetten 2015. Voor Dinkelland betekent dit dat zij € 2.511.029 tot haar beschikking heeft voor de BUIG. Uit de voorlopige prognose verwachten wij uit te komen op een tekort van € 187.140.

De berekening waarvoor een vangnetuitkering aangevraagd moet worden is als volgt:

Eigen risico is 5% van € 2.511.029 = € 125.551,45

Tekort minus eigen risico betekent € 187.140 - € 125.551,45 = € 61.588,55. Dit bedrag komt voor 50% vergoeding in aanmerking, zijnde € 30.794,28

Voorstel om het benodigde bedrag, voor de realisatie van maatregelen, van € 120.000 uit de reserve crisismaatregelen te halen voor de duur van 2 jaar (€ 60.000 per jaar).

Hoewel de maatregelen meer kosten dan het bedrag dat vergoed wordt, zullen ook de kosten van de uitkeringen verminderen met € 15.000 per beëindigde uitkering. We verwachten hiermee binnen twee jaar het tekort op het BUIG budget op te kunnen lossen.

Personele en/of organisatorische consequenties

De meeste activiteiten vallen binnen het door Dinkelland ingekochte werk in de uitbesteding van de WWB. Een viertal activiteiten vallen hier niet onder, zijnde:

- Project anderstaligen
Wordt opgezet vanuit de gemeente Almelo
- Project baanbrekend landschap
Wordt in samenwerking met AOC, Landschap Overijssel, Soweco en andere gemeenten opgezet.

- Laaggeletterdheid
Wordt in samenwerking met stichting lezen en schrijven door ME/One opgezet in samenwerking met de gemeente Almelo voor de screening (taaltoets)
- Ouderen project
Wordt opgezet vanuit de gemeente Almelo

Communicatie

De raad moet hier actief over worden geïnformeerd en haar opvattingen kunnen geven over de analyse en gekozen maatregelen.

Conclusie

Aan de hand van de analyse zijn er passende maatregelen bedacht om de tekorten tegen te gaan en het bestand af te doen nemen. Om de vangnetuitkering aan te kunnen vragen moet deze analyse en bijbehorend pakket aan maatregelen worden voorgelegd aan de raad, opdat zij haar zienswijze hierop kan geven. Gelet op de kosten van de maatregelen zal de raad ook toestemming moeten geven om de reserve crisismaatregelen hiervoor aan te wenden.

Vervolgacties

Verkrijgen zienswijze raad
Aanvraag vangnetuitkering 2015
Uitvoering maatregelen

Bijlagen

I15.060119 Project anderstaligen
I15.060122 Ouderen project

Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform het bijgevoegde ontwerpraadsbesluit.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DINKELLAND,
de loco-secretaris, de burgemeester,

E.M. Grobben

mr. R.S. Cazemier

Vergadering presidium op		
Besluit presidium:	☐	om advies naar Commissie
	☐	rechtstreeks naar raad ter besluitvorming
	☐	naar raad ter kennisname
	☐	anders, namelijk:

Vergadering Commissie op		
Advies aan de raad	☐	advies hamerstuk
	☐	advies bespreekstuk
	☐	anders, namelijk:
Opmerkingen:		

RAADSBESLUIT

Datum: 15 december 2015
Nummer:
Onderwerp: aanvraag vangnetuitkering

De raad van de gemeente Dinkelland,

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 17 november 2015;

gelet op het advies van de commissie van 8 december 2015;

gelet op het bepaalde in artikelen 10 en 10a van het Besluit Participatiewet en gelet op het bepaalde in artikelen 169 en 189 van de Gemeentewet

B E S L U I T:

- 1.in te stemmen met de in het voorstel geformuleerde analyse en maatregelen om het tekort op het BUIG-budget te reduceren;
- 2.uit de Reserve crisismaatregelen een bedrag van € 120.000 (€ 60.000 in 2015 en € 60.000 in 2016) beschikbaar te stellen ten behoeve van de sub 1 genoemde maatregelen

Aldus besloten in de openbare vergadering
van 15 december 2015

de griffier,

de voorzitter,

mr. O.J.R.J. Huitema

mr. R.S. Cazemier